

Всеукраїнська Асамблея докторів наук із державного управління

у рамках роботи Видавничої групи «Наукові перспективи»

«Наукові інновації та передові технології»

(Серія «Управління та адміністрування», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»)

Випуск № 2(42) 2025

Київ – 2025

ISSN 2786-5274 Print
УДК 001.32:1 /3/(477)(02)

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-2\(42\)](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-2(42))

**«Наукові інновації та передові технології» (Серія «Управління та адміністрування»,
Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»):
журнал. 2025. № 2(42) 2025. С. 2259**

*Рекомендовано до друку Президією Всеукраїнської Асамблеї докторів наук з державного управління
(Рішення від 06.02.2025, № 3/2-25)*

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації:
серія КВ № 24962-14902Р від 13.09.2021 р.*

*Журнал видається за наукової підтримки: Інституту філософії та соціології Національної Академії Наук
Азербайджану (Баку, Азербайджан), громадської організації «Асоціація науковців України», громадської організації
«Християнська академія педагогічних наук України» та громадської організації «Всеукраїнська асоціація педагогів і
психологів з духовно-морального виховання».*

*Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 30.11.2021 № 1290
журналу присвоєно категорію "Б" із права*

*Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 01.02.2022 № 89
журналу присвоєно категорію "Б" із педагогіки*

*Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 07.04.2022 № 320 журналу
присвоєно категорію "Б" із економіки та державного управління*

*Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 20.06.2023 № 768 журналу
присвоєно категорію "Б" зі спеціальностей 073 - менеджмент, 076 - підприємництво
та торгівля, 015 - професійна освіта*

*Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 23.08.2023 № 1035 журналу
присвоєно категорію "Б" зі спеціальності 053 - психологія*

*Наукове видання включено до міжнародної наукометричної
бази Index Copernicus, міжнародної пошукової системи Google
Scholar та до міжнародної наукометричної бази даних Research Bible.*

*Журнал заснований з метою розвитку вітчизняного наукового потенціалу у галузях державного управління,
права, економіки, психології, педагогіки та його інтеграції у світовий науковий простір, шляхом оприлюднення
результатів наукових досліджень.*

Головний редактор:

Романенко Євген Олександрович — доктор наук з державного управління, професор, Заслужений юрист України, полковник Центрального науково-дослідного інституту Збройних Сил України, Президент громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління» (Київ, Україна)

ЗМІСТ

СЕРІЯ «Управління та адміністрування»

Березанська І.М., Дуда В.В. <i>УНІФІКАЦІЯ ТА СТАНДАРТИЗАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКИХ ДОКУМЕНТІВ</i>	24
Войцещук А.Д. <i>МИТНІ КОМПЕТЕНЦІЇ ЯК ФАКТОР ЕФЕКТИВНОСТІ РОБОТИ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ</i>	34
Дегтяр О.А., Зінченко І.А. <i>РОЗИТОК ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ</i>	47
Жаровська О.П. <i>ОГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ</i>	54
Журавель Ю.В. <i>РИНОК НАДАННЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ: СТРУКТУРА ТА ІНСТРУМЕНТИ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ</i>	64
Зюкова Л.І. <i>МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ</i>	77
Климчук О.В., Таранчук С.О. <i>ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ</i>	88
Лаврентій Д.С. <i>ЕФЕКТИВНІСТЬ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ: СОЦІОЛОГІЧНІ ВИМІРИ</i>	101
Лахижа М.І., Качан Я.В. <i>ПУБЛІЧНА АДМІНІСТРАЦІЯ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА: СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТА ЗАВДАННЯ</i>	113
Маммедов А.О. <i>НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В СЕКТОРІ ВІДНОВЛЮВАНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ</i>	125
Миколайчук М.М., Ровинська К.І. <i>ДЕРЖАВНИЙ НАГЛЯД ТА КОНТРОЛЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОТИДІЇ ПРАВОПОРУШЕННЯМ У БУДІВЕЛЬНІЙ СФЕРІ УКРАЇНИ</i>	136

УДК 330.341.1:351.863(477)

[https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-2\(42\)-88-100](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-2(42)-88-100)

Климчук Олександр Васильович доктор економічних наук, професор, професор кафедри публічного управління та менеджменту, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця, тел.: (097) 263-37-02, <https://orcid.org/0000-0002-9427-9561>

Таранчук Сергій Олександрович здобувач наукового ступеня доктор філософії кафедри публічного управління та менеджменту, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця, тел.: (097) 456-95-91, <https://orcid.org/0009-0001-8863-0503>

ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Анотація. З огляду на геополітичне розташування, існуючі економічні проблеми та соціально-політичні трансформації Україна стикається з численними викликами у сфері національної економічної безпеки, які можна подолати внаслідок запровадження інноваційних підходів. Відзначено, що незважаючи на існуючий потенціал для використання інновацій у формуванні економічної безпеки, в Україні існує низка стримуючих аспектів: недостатня інтеграція цифрових технологій у державне управління, обмеженість інвестицій у науково-технічний прогрес, а також низький рівень ефективності державних інститутів у контексті реагування на нові економічні загрози.

Визначено, що інновації є важливим індикатором щодо рівня економічного зростання. У контексті формування економічної безпеки важливою є інтеграція інновацій у такі сфери, як державне планування, бюджетування, аналіз і прогнозування економічних ризиків, а також в управлінні природними та інтелектуальними ресурсами. Розвиток систем моніторингу економічних викликів, управління державними ресурсами, інформацією, фінансами, диверсифікація економіки та інтеграція новітніх технологій у фінансове регулювання дозволяють створювати ефективні механізми для захисту економічних інтересів і забезпечення стійкості національної економіки в умовах внутрішніх і зовнішніх загроз.

Встановлено, що за умов належної підтримки інноваційної діяльності, Україна може досягти значних результатів у зміцненні національної економічної безпеки. Цей процес передбачає не тільки зменшення залежності від зовнішніх економічних факторів, але й посилення внутрішньої стабільності через диверсифікацію економіки, розвиток новітніх технологій та підвищення прозорості управлінських процесів. Впровадження інноваційних

механізмів допоможе створити більш стійку економічну структуру, здатну швидко адаптуватися до змін, та забезпечить високий рівень захисту від економічних загроз, зокрема в умовах глобальних викликів.

Ключові слова: державне управління, економічна безпека, інноваційна діяльність, інформаційні системи і технології, міжнародна співпраця, фінансове регулювання, диверсифікація економіки.

Klymchuk Oleksandr Vasylovych Doctor of Economics, Professor, Professor of the Department of Public Administration and Management, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Vinnytsia, tel.: (097) 263-37-02, <https://orcid.org/0000-0002-9427-9561>

Taranchuk Serhii Oleksandrovyh PhD student of the Department of Public Administration and Management, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Vinnytsia, tel.: (097) 456-95-91, <https://orcid.org/0009-0001-8863-0503>

INNOVATIVE ASPECTS OF STATE ADMINISTRATION IN THE SYSTEM OF ECONOMIC SECURITY OF UKRAINE

Abstract. Given its geopolitical location, existing economic problems, and socio-political transformations, Ukraine faces numerous challenges in the area of national economic security that can be overcome by implementing innovative approaches. It is noted that despite the existing potential for using innovations in shaping economic security, there are a number of constraints in Ukraine: insufficient integration of digital technologies into public administration, limited investment in scientific and technological progress, and low efficiency of state institutions in responding to new economic threats.

It is determined that innovations are an important indicator of the level of economic growth. In the context of economic security, it is important to integrate innovations into such areas as state planning, budgeting, analysis and forecasting of economic risks, as well as in the management of natural and intellectual resources. The development of systems for monitoring economic challenges, managing public resources, information, and finances, diversifying the economy, and integrating the latest technologies into financial regulation allow us to create effective mechanisms to protect economic interests and ensure the sustainability of the national economy in the face of internal and external threats.

It has been established that, provided that innovation is properly supported, Ukraine can achieve significant results in strengthening national economic security. This process involves not only reducing dependence on external economic factors, but also strengthening internal stability through economic diversification, development of new technologies and increased transparency of management processes. The

introduction of innovative mechanisms will help create a more sustainable economic structure that can quickly adapt to changes and provide a high level of protection against economic threats, particularly in the face of global challenges.

Keywords: state administration, economic security, innovation, information systems and technologies, international cooperation, financial regulation, economic diversification.

Постановка проблеми. У сучасному інформаційному суспільстві економічна безпека є важливою складовою національної безпеки, що забезпечує необхідну соціально-економічну стабільність та подальший розвиток держави в умовах глобальних викликів і внутрішніх трансформацій. Для України, з огляду на її геополітичне розташування, економічні проблеми та соціально-політичні трансформації, питання забезпечення економічної безпеки набувають особливого значення. Значне погіршення економічної ситуації відбувається внаслідок протікання гібридної війни, внутрішньої політичної нестабільності та зовнішньої економічної залежності, що ставить під загрозу загалом національну безпеку нашої країни.

Внаслідок цього, для забезпечення ефективного розвитку та економічної стабільності в Україні, необхідно впроваджувати новітні методи управлінської діяльності, зокрема інноваційні технології та підходи в сфері державного управління національною економікою. Незважаючи на існуючий потенціал для використання інновацій у формуванні економічної безпеки, в Україні існує низка стримуючих аспектів у цьому напрямі, зокрема недостатня інтеграція цифрових технологій у державне управління, обмеженість інвестицій у науково-технічний прогрес, а також низький рівень ефективності державних інститутів у контексті реагування на нові економічні загрози. Це зумовлює потребу в глибокому переосмисленні ролі інновацій в управлінні економічною безпекою, а також у розробці нових підходів, які б дозволили ефективно інтегрувати інноваційні технології та механізми управління для досягнення стійкого економічного розвитку України.

Відтак, виникає гостра необхідність удосконалення державної політики формування стратегії інноваційного державного управління, здатних ефективно реагувати та забезпечувати належний рівень економічної безпеки країни в умовах нових глобальних і внутрішніх викликів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукові дослідження, що присвячені проблематиці запровадження інноваційних аспектів у систему державного управління у контексті формування економічної безпеки, висвітлюють у своїх публікаціях низка українських і зарубіжних учених: А. Акісті Ю. Бажал, К. Бойко, Дж. Бругель, Г. Вербицька, В. Вишневецька, В. Геєць, В. Гончар, В. Дейл, С. Джоншер, Ю. Дудка, О. Маслак, В. Мельник, С. Морозова, Ю. Неустроев, В. Олексюк, Г. Погріщук, Д. Тідд, Р. Фостер та багато інших. У працях акцентується важливість інтеграції інноваційних підходів у державне управління для зміцнення економічної безпеки, що

включає як розробку нових методик оцінювання та моніторингу, так і впровадження ефективної інноваційної політики на рівні державних інституцій.

Водночас, наразі потрібно відзначити недостатність інтеграції інновацій у систему державного управління економічною безпекою та обмеженість інституційного забезпечення інноваційної діяльності, що вказує на необхідність комплексного проведення дослідження і розробки нових підходів до державного управління, які спрямовані на посилення економічної безпеки України з використанням інноваційних інструментів.

Мета статті – дослідження інноваційних аспектів державного управління у контексті формування та зміцнення економічної безпеки України, аналізі основних інструментів і механізмів упровадження інновацій в управлінські процеси для підвищення стійкості та конкурентоспроможності національної економіки, а також визначення проблем та перспектив, які виникають на шляху реалізації інноваційних технологій в умовах сучасних економічних викликів.

Виклад основного матеріалу. Інноваційні аспекти в державному управлінні полягають у застосуванні новітніх технологій, методів та інструментів для підвищення ефективності управлінських рішень. У контексті формування економічної безпеки важливою є інтеграція інновацій у такі сфери, як державне планування, бюджетування, аналіз і прогнозування економічних ризиків, а також в управлінні природними та інтелектуальними ресурсами.

Інноваційний розвиток та інноваційну активність необхідно розглядати як комплексний процес створення, впровадження та обов'язкової комерціалізації інновацій, що мають забезпечувати якісні зміни об'єкта у політиці керування, отримання економічного, соціального і екологічного ефектів, а також відповідне зростання прибутків у суб'єктів інноваційного розвитку. Незалежно від сфери діяльності економічна новація має в комплексі охоплювати всі види діяльності разом із проведенням наукових досліджень, розробкою та впровадженням отриманих винаходів на практиці. Ефективність забезпечення інноваційного процесу визначається обсягами фінансових витрат, що виділяються на проведення наукових досліджень, швидкість реалізації отриманих результатів та масштабністю нововведень [1, 2].

В умовах сьогодення інноваційна модернізація економіки якісно змінює свій зміст і виступає однією з ключових передумов розвитку будь-якої країни та підвищення рівня її конкурентоспроможності на світових ринках. Цей процес передбачає зростання інноваційного потенціалу країни, створення сприятливих умов для розвитку визначених галузей економіки, відповідне оновлення їх матеріально-технічної бази, стимулювання надходження інвестицій, впровадження сучасних технологій для виробництва інноваційної конкурентоспроможної продукції або надання послуг як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках, пріоритетний розвиток наукоємних галузей, щоб отримувати найкращі результати від господарської діяльності [3].

Інновації виступають вектором науково-технічного прогресу та є вагомим джерелом економічного прогресу, оскільки вони спрямовані на досягнення економічного, соціального, екологічного та інших видів ефектів. Інновації здатні суттєво підвищувати ефективність функціонування економічної системи, а їх впровадження може охоплювати різні сфери господарської діяльності соціально-економічних структур. Протікання інноваційного процесу потрібно розглядати у ракурсі невизначеності отриманого результату від інновацій, що відповідно створює певний ризик інноваційної діяльності, оскільки в середньому лише біля 20 % наукових винаходів стають інноваціями. Наразі використовуються різні моделі інноваційного розвитку, серед яких найбільш розповсюдженими є лінійна, лінійно-послідовна, інтерактивна, інтегрована та мережево-когнітивна. Проте, загалом інноваційна модель розвитку має здійснювати вираження запланованих інноваційних пріоритетів визначеного напрямку економічного розвитку та управлінських структур, яка полягає у формуванні модернізованого типу, що сприяє розширеному відтворенню національної економіки. Водночас, потрібно пам'ятати, що інноваційний процес об'єктивно зберігає свою етапність розвитку, тобто завжди є певний етап спаду, на якому будь-яка інновація втрачає свою новизну [4, 5].

Наразі виділяють три головні типи моделей інноваційного розвитку в державному устрої. До першої моделі відносяться країни, які є лідерами в організації та проведенні наукових дослідженнях (США, Великобританія, Франція). До другої – належать країни, що стимулюють розвиток економічних структур задля масового поширення нововведень шляхом створення сприятливого науково-технічного середовища в державі (передусім – це Німеччина, Швеція, Швейцарія). І до третього типу моделі інноваційного розвитку зараховуються країни, які створюють розгалужену інноваційну структуру, що зумовлює забезпечення сприйнятливості сучасних досягнень науково-технічного прогресу (Японія, Південна Корея, Китай) [6, 7].

Саме тому, інновації є важливим індикатором щодо рівня економічного зростання, а їх продуктивність базується на тому, що новітні знання та науково-технічний прогрес трансформуються у сучасному світі на головні фактори розвитку будь якої національної економіки. Цей процес відбувається внаслідок адаптування сформованих стратегій інноваційного розвитку відповідно до особливостей певної країни. Інноваційний розвиток дає можливість вибудувати модернізовану інфраструктуру економіки постіндустріального суспільства. Такі заходи виступають важливим завданням у світлі підвищення економічної безпеки країни, оскільки вона сприяє отриманню вагомих конкурентних переваг у системі функціонування глобальної економіки. Паралельно із цим, умови глобалізації значно впливають на процеси запровадження інновацій та формування інноваційного механізму, що привносить низку можливостей для диверсифікації національної економіки [8], зокрема в Україні.

Потрібно відзначити, що українське суспільство вже протягом більше трьох десятиліть знаходиться у стані проведення радикальних трансформацій національної економічної системи, що, передусім, пов'язані із укріпленням та подальшим розширенням ринкового типу господарювання. Водночас, однією із паралельних тенденцій розвитку економіки на сучасному етапі виступає стрімкий процес глобалізації та децентралізації влади. При цьому, інноваційний розвиток економіки розширює потенційні можливості виживання економічної системи, її стійкість до кризових потрясінь, адаптивність ринку до зовнішніх та внутрішніх загроз, а також здатності бути конкурентоспроможною. Одним із пріоритетних завдань інноваційного розвитку є нарощування різного роду можливостей підтримувати високий рівень економічної та енергетичної безпеки на засадах сталого розвитку [9, 10].

Детальний аналіз розвитку інновацій в Україні вказує на те, що на діяльність наукової сфери негативно вплинула запроваджувана некомпетентна державна політика проведення ринкових реформ, зокрема проведення приватизації, а також трансформація, передусім, бюджетної, податкової та кредитної систем. Здебільшого цей процес розгортався без урахування особливостей використання науково-технологічного фактору та його вагомого впливу на ефективність та конкурентоспроможність вітчизняної економіки. Запроваджувана так звана політики виживання, яка була масово взята на озброєння українською політичною елітою, виявилася безперспективною і стала глухим кутом для поширення науково-технічного прогресу в галузях національної економіки і замість їх оновлення та якісного поліпшення спричинила розвиток деградаційних процесів. Низький рівень наукоємності, енергетична залежність вітчизняного виробництва визначаються не лише дефіцитом коштів, а сформованою структурою економіки, у якій домінують низькотехнологічні та малонаукоємні галузі виробництва (зокрема, добувна, паливна, харчова і легка промисловість та агропромисловий сектор) [11, 12].

Загалом на основі проведених досліджень було встановлено, що всеохоплююча техніко-технологічна відсталість вітчизняних суб'єктів господарської діяльності, наявність звуженого циклу виробництва, відсутність налагоджених партнерських зв'язків між владою, наукою та бізнесом, значна сировинна залежність від імпорту створюють суттєві загрози соціально-економічній безпеці держави та унеможливають її перехід на інноваційний шлях розвитку [13]. В Україні венчурний капітал характеризується низьким рівнем розвитку, внаслідок чого жоден з венчурних фондів не вкладає кошти в розвиток технологій шостого технологічного устрою [14]. Тому лише на основі сталого економічного розвитку, інноваційно-інвестиційних підходів та забезпечення енергетичної незалежності можна реалізувати інтереси національної безпеки України [15, 16].

При цьому, основоположна роль держави має полягати у виявленні потенційних можливостей для переорієнтації виробничих зусиль вітчизняних

підприємств на інноваційну сферу та в подоланні наявного технологічного відставання від розвинених країн світу. Важливо продовжувати стимулювати інноваційну діяльність галузей національної економіки, підтримувати дослідження та розвиток нових технологій, сприяти ефективній співпраці між бізнесом, наукою та державою. Лише за таких умов Україна зможе забезпечити свою економічну безпеку в умовах швидких змін на світовому глобалізаційному ринку. У протилежному випадку, це призведе до інтенсифікації “вимивання” національного багатства через використовуваний механізм несприятливого обміну та відповідної втрати власних джерел економічного зростання у довгостроковій перспективі [17].

Уряду потрібно застосовувати стратегію стимулювання інноваційної економічної діяльності та підвищувати рівень наукоємності національного виробництва для задоволення внутрішнього попиту на інновації не за рахунок імпорту відповідних технологій, устаткування тощо, а внаслідок створення національного інноваційного продукту та його подальшої комерціалізації, зокрема на світовому ринку. Україна має всі перспективи, щоб перетворитись із сировинно-орієнтованого типу держави на країну, яка здатна експортувати інноваційні продукти з великою доданою вартістю й технології. Вона здатна збільшувати свій реальний ВВП за рахунок отриманого позитивного інноваційного бізнес-досвіду (розвиток освітньої складової), розбудови новітньої інфраструктури та використання креативності людської компоненти національного багатства (зокрема розроблення військових інновацій) [18].

Відтак, інноваційні підходи в державному управлінні виступають ключовим фактором, що визначає успішність управлінських процесів, зокрема в контексті забезпечення економічної безпеки країни. Інноваційність у державному управлінні економікою України має враховувати не лише технологічні, але й соціально-економічні аспекти. Адаптація до змінних умов світової економіки, боротьба з зовнішніми та внутрішніми економічними загрозами, як-то глобалізація, фінансова нестабільність, політичні ризики, вимагає не лише застосування нових технологій, але й оновлення підходів до макроекономічного прогнозування.

Розробка дієвої системи гарантування економічної безпеки надає можливість уникати негативних наслідків і нівелювати вірогідні загрози швидкого входження національної економіки у глобалізаційне середовище, забезпечувати її відповідну конкурентоспроможність, легально захищати вітчизняного товаровиробника, а також ефективно взаємодіяти з міжнародними фінансовими та економічними структурами [19]. При цьому, інновації не лише сприяють підвищенню ефективності роботи органів влади різного рівня, але й дають змогу оперативно реагувати на нові виклики, що виникають у процесі розвитку економіки. В умовах швидких змін у світовій економіці використання інноваційних технологій і підходів у державному управлінні стає необхідним для збереження стабільності та забезпечення стійкості

економіки України. У цьому контексті важливим є розвиток інноваційних методів прогнозування економічних процесів, що базуються на штучному інтелекті та машинному навчанні. Використання таких технологій дозволяє значно покращити точність економічних прогнозів, виявити потенційні проблеми на ранніх етапах і своєчасно адаптувати економічну політику до змін в економічному середовищі.

Потужним джерелом інновацій виступають новітні інформаційні системи і технології, які набувають значної популярності внаслідок зростання ролі та стратегічного значення розвитку глобальної економіки, міжнародної конкурентоспроможності, процесів децентралізації [20] та одночасного підвищення рівня загроз національній безпеці. Вчені вважають, що цифрова економіка має вагомий вплив на світову траєкторію щодо зростання суспільного добробуту пересічних громадян. Наразі ІТ-технології впливають майже на все, що відбувається в економічній діяльності: від запланованого розподілу ресурсів до розподілу та зростання доходів [9].

Для зміцнення економічної безпеки важливим аспектом є не лише внутрішнє реформування, але й активне застосування новітніх механізмів на міжнародній арені. Використання інноваційних методів у зовнішній економічній політиці України дозволяє диверсифікувати зовнішні економічні зв'язки, знижуючи залежність від окремих країн чи регіонів, і забезпечити більш стійкий економічний розвиток. Інноваційними аспектами в цьому напрямі є розвиток нових форм міжнародної співпраці, створення міжнародних торгових альянсів, активне залучення іноземних інвестицій через сучасні механізми "цифрової дипломатії" та використання нових підходів до моніторингу зовнішньоекономічної діяльності.

У контексті співпраці України з Міжнародним валютним фондом відбувається формування інституційного середовища в умовах високої невизначеності, зокрема запровадження розробленої інноваційно-інвестиційної програми в рамках механізму розширеного фінансування, а також очікування надання фінансових гарантій від провідних країн Європейського Союзу для зміцнення стабільності та взаємодії з міжнародними партнерами [21]. При цьому, одним із найважливіших інноваційних механізмів для зміцнення економічної безпеки буде створення високотехнологічних систем електронного моніторингу, здатних оперативно виявляти економічні ризики та забезпечувати раннє попередження потенційних економічних загроз через аналіз змін на фінансових та товарних ринках. Використання інформаційних технологій і великої аналітики даних дозволяє здійснювати постійний моніторинг макроекономічних показників, а також наявних даних про фінансові потоки, зовнішню торгівлю, інвестиції та соціальні процеси. Такі системи допомагають швидко реагувати на зміни в економічному середовищі, сприяють своєчасному ухваленню виважених рішень для запобігання кризам і нестабільності в державному управлінні економічною безпекою. Зокрема, прогнозні моделі,

що використовують штучний інтелект для виявлення ймовірних економічних потрясінь, дозволяють урядам та національним інститутам фінансової безпеки вчасно готувати антикризові заходи й коригувати політику в реальному часі.

Інновації в управлінні державними фінансами та бюджетними процесами є важливим компонентом зміцнення економічної безпеки. Використання цифрових платформ для управління державними фінансами дозволяє забезпечити прозорість у використанні публічних коштів, скоротити адміністративні витрати та знизити рівень корупції. Створення інтегрованих електронних бюджетів, які забезпечують автоматизоване планування та моніторинг бюджетних витрат дозволяє не лише підвищити ефективність розподілу фінансових ресурсів, але й заздалегідь реагувати на змінювані умови економічної ситуації. Модернізація процесів державного фінансового контролю через використання блокчейн-технологій забезпечує збереження фінансових записів, що не піддаються змінам, зменшуючи ризики виникнення корупції та фінансових маніпуляцій. Завдяки антициклічним бюджетним механізмам, що використовують гнучке планування витрат та резерви на випадок економічних спадів, країна може підтримувати стабільність бюджетної системи навіть під час кризових явищ, таких як зміна економічної ситуації на міжнародних ринках або внутрішня політична нестабільність.

Інноваційні механізми також включають розробку нових підходів до фінансового регулювання та підтримки національних фінансових інститутів. Так, розвиток цифрових валют та інноваційних платіжних систем, що дозволяє знижувати залежність національної економіки від зовнішніх фінансових ринків і валютних коливань. Введення централізованих цифрових валют, що регулюються центральними банками, здатне допомогти зберегти економічну стабільність держави в умовах глобальних змін і забезпечити більшу ефективність монетарної політики. Розвиток національних платіжних систем та інтеграція новітніх фінансових технологій, таких як блокчейн і смарт-контракти, створюють більш надійні механізми для захисту економічних інтересів країни, зокрема у сфері міжнародних фінансових операцій.

Зміцнення національної економічної безпеки вимагає диверсифікації економіки та її структурного реформування. Інноваційні механізми диверсифікації полягають у розвитку нових високотехнологічних секторів, які здатні зменшити залежність від традиційних галузей (наприклад, традиційна енергетика або важка промисловість). Саме тому стимулювання державою інноваційних стартапів, підтримка розвитку цифрових індустрій, таких як ІТ-сектор, біотехнології та “зелена” енергетика, є важливим кроком у зміцненні економічної безпеки. Створення технологічних кластерів, підтримка інноваційних інкубаторів та експертних центрів дозволяють залучати інвестиції в нові галузі економіки, що, в свою чергу, створює можливості для зайнятості, інноваційних розробок та розвитку високотехнологічних виробництв. Таким чином, країна стає менш вразливою до змін на традиційних ринках і може активно розвивати нові експортні можливості.

Проте, незважаючи на позитивні тенденції та великі можливості, які відкриваються перед Україною, існують певні проблемні аспекти інноваційного розвитку у сфері економічної безпеки та державного управління, що виникають на етапах розробки, впровадження та реалізації інновацій. Передусім, потрібно відзначити недостатню фінансову забезпеченість інноваційних ініціатив, низький рівень інвестицій в науково-технічний прогрес, а також проблеми в управлінні людськими ресурсами в державному секторі. Водночас, окреслені труднощі не є нездоланими, і вірно спрямовані зусилля органів державної влади можуть призвести до значного поліпшення ефективності управлінських процесів та забезпечення національної економічної безпеки.

Висновки. Підводячи загальні підсумки, можна стверджувати, що інноваційні механізми, які впроваджуються для зміцнення національної економічної безпеки, є важливим елементом у забезпеченні стабільності та стійкості економіки країни в умовах швидко змінюваного глобального середовища. В умовах глобалізації, фінансової нестабільності та політичної напруженості, національна економічна безпека вимагає постійної адаптації до нових реалій, що можливе лише за допомогою впровадження новітніх технологій, інноваційних політик та механізмів управління. Розвиток систем моніторингу економічних викликів, управління державними ресурсами, інформацією, фінансами, диверсифікація економіки та інтеграція новітніх технологій у фінансове регулювання дозволяють створювати ефективні механізми для захисту економічних інтересів і забезпечення стійкості національної економіки в умовах внутрішніх і зовнішніх загроз.

У подальшому, за умови належної підтримки інноваційної діяльності, Україна може досягти значних результатів у зміцненні національної економічної безпеки. Це передбачає не тільки зменшення залежності від зовнішніх економічних факторів, але й посилення внутрішньої стабільності через диверсифікацію економіки, розвиток новітніх технологій та підвищення прозорості управлінських процесів. Впровадження інноваційних механізмів допоможе створити більш стійку економічну структуру, здатну швидко адаптуватися до змін, та забезпечить високий рівень захисту від економічних загроз, зокрема в умовах глобальних викликів.

Література:

1. Головінов О. М. Інноваційна активність і інноваційні процеси в національній економіці. *Економіка та держава*. 2013. № 6. С. 4–8.
2. Климчук О.В. Економічна сутність розвитку інноваційних процесів у виробництві біопалива. *Вісник аграрної науки*. 2014. № 8. С. 62–65.
3. Білик Р.С. Механізми інноваційної модернізації економіки в умовах глобального розвитку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2019. Вип. 26. Ч. 1. С. 17–24.
4. Гончар В. Г. Вплив науково-технічного прогресу на економічну безпеку держави. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Серія: Економічні науки*. 2013. № 5–6 (76–77). С. 180–192.

5. Мельник В. І., Погріщук Г. Б., Погріщук О. Б. Інноваційні зміни в економіці в контексті еволюційних зрушень. *Науковий вісник Ужгородського університету: серія: Економіка. Збірник наукових праць*. 2016. Вип. 2 (48). С. 200–207.
6. Бойко К. К. Теоретичні основи механізму інноваційного розвитку підприємств регіону. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2013. Вип. 2 (1). С. 14–18.
7. Болдуєва О. В., Богма О. С. Роль інновацій у забезпеченні економічної безпеки країни. *Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності*. 2015. Вип. 2 (12). Том 3. С. 85–90.
8. Морозова С.А. Інноваційний розвиток світової економіки: теоретичний аспект. *Вісник Приазовського державного технічного університету: збірник наукових праць ПДТУ*. Маріуполь, 2016. Вип. 32, Т. 1. С. 179–186.
9. Неустроев Ю. Г. Роль інновацій у забезпеченні економічної безпеки. *Агросвіт*. 2021. № 7–8. С. 103–108. DOI: 10.32702/2306-6792.2021.7-8.103
10. Климчук О. В. Управлінські аспекти формування економіко-енергетичної безпеки України на засадах розвитку біоенергетики: монографія. Вінниця: Нілан-ЛТД, 2021. 576 с.
11. Вишнівська Б. В. Інноваційний розвиток України. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Економіка, аграрний менеджмент, бізнес*. 2016. Вип. 244. С. 183–191.
12. Климчук О. В. Принципи формування енергетичної політики України на засадах конкурентоспроможності в умовах економічного розвитку. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2016. Вип. № 7 (11). С. 64–73.
13. Охріменко І. В., Вдовенко Н. М, Овчаренко Є. І., Гнатенко І. А. Інновації в системі стратегічного управління безпекою національної економіки в умовах ризиків та невизначеності глобалізації. *Економіка та держава*. 2021. № 8. С. 4–9.
14. Загурський В. Ф. Державно-інституційне забезпечення інноваційної моделі економіки. *Економіка, управління та адміністрування*. 2023. № 2. С. 144-149.
15. Лисяк О. М. Економічна безпека держави в умовах її становлення. *Економічний аналіз*. 2021. № 1. Т. 31. С. 47–56.
16. Климчук О. В., Козловський С. В., Лавров Р. В. Стратегічні аспекти економіко-енергетичної політики України в контексті сталого розвитку. *Бізнес Інформ*. 2021. № 1. С. 65–76. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-1-65-76>.
17. Вербицька Г. Л. Публічні механізми розвитку інноваційної діяльності як фактор забезпечення економічної безпеки України. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. Івано-Франківськ. 2024. № 20. Т. 2. С. 86–95.
18. Квак М. В. Детермінанти формування траєкторії інноваційного розвитку держави в сучасному економічному просторі. *Економічний простір*. 2020. № 155. С. 20-24.
19. Акімова Л. М. Механізми державного управління економічною безпекою України: аналіз чинників впливу систематизованих за окремими сферами її розвитку. *Аспекти публічного управління*. 2018. № 6–7. Т. 6. С. 5–11.
20. Климчук О. В. Сучасні аспекти використання інформаційних систем і технологій в управлінні. *Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи*: збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. С. 170–171.
21. Економічна безпека України в умовах довготривалої війни. Експертна дискусія. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/news/novynynisd/ekonomichna-bezpeka-ukrayiny-v-umovakh-dovhotryvaloyi-viyny-anons>.

References:

1. Holovinov, O. M. (2013). Innovatsiina aktyvnist i innovatsiini protsesy v natsionalnii ekonomitsi [Innovation activity and innovation processes in the national economy]. *Ekonomika ta derzhava – Economy and the state*, 6, 4-8 [in Ukrainian].
2. Klymchuk, O. V. (2014). Ekonomichna sutnist rozvytku innovatsiinykh protsesiv u vyrobnytstvi biopalyva [Economic essence of the development of innovative processes in biofuel production]. *Visnyk ahrarnoi nauky – Bulletin of Agrarian Science*, 8, 62-65 [in Ukrainian].
3. Bilyk, R. S. (2019). Mekhanizmy innovatsiinoi modernizatsii ekonomiky v umovakh hlobalnoho rozvytku [Mechanisms of innovative modernization of the economy in the context of global development]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu – Scientific Bulletin of Uzhhorod National University*, 26 (1), 17-24 [in Ukrainian].
4. Honchar, V. H. (2013). Vplyv naukovo-tehničnogo progrese na ekonomichnu bezpeku derzhavi [The impact of scientific and technological progress on the economic security of the state]. *Zovnishnia torhivlia: ekonomika, finansy, pravo. Serii: Ekonomichni nauky – Foreign trade: economics, finance, law. Series: Economic sciences*, 5-6 (76-77), 180-192 [in Ukrainian].
5. Melnyk, V. I., Pohrishchuk, H. B., Pohrishchuk, O. B. (2016). Innovatsiini zminy v ekonomitsi v konteksti evoliutsiinykh zrushen [Innovative changes in the economy in the context of evolutionary shifts]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu: serii: Ekonomika. Zbirnyk naukovykh prats – Scientific Bulletin of Uzhhorod University: series: Economics. Collection of scientific papers*, 2 (48), 200-207 [in Ukrainian].
6. Boiko, K. K. (2013). Teoretychni osnovy mekhanizmu innovatsiinoho rozvytku pidpriemstv rehionu [Theoretical foundations of the mechanism of innovative development of regional enterprises]. *Visnyk sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen – Bulletin of socio-economic research*, 2 (1), 14-18 [in Ukrainian].
7. Boldueva, O. V., Bohma, O. S. (2015). Rol innovatsii u zabezpechenni ekonomichnoi bezpeky krainy [The role of innovation in ensuring the country's economic security]. *Teoretychni i praktychni aspekty ekonomiky ta intelektualnoi vlasnosti – Theoretical and practical aspects of economics and intellectual property*, 2 (12), Vol. 3, 85-90 [in Ukrainian].
8. Morozova, S. A. (2016). Innovatsiinyi rozvytok svitovoi ekonomiky: teoretychnyi aspekt [Innovative development of the world economy: theoretical aspect]. *Visnyk Pryazovskoho derzhavnogo tekhnichnoho universytetu: zbirnyk naukovykh prats PDTU. Mariupol – Bulletin of Priazovsky State Technical University: collection of scientific papers of PSTU. Mariupol*, 32, Vol. 1, 85-90 [in Ukrainian].
9. Neustroiev, Yu. H. (2021). Rol innovatsii u zabezpechenni ekonomichnoi bezpeky [The role of innovation in ensuring economic security]. *Ahrosvit – Agrosvit*, 7-8, 103-108. Retrieved from DOI: 10.32702/2306-6792.2021.7-8.103 [in Ukrainian].
10. Klymchuk, O. V. (2021). Upravlinski aspekty formuvannia ekonomiko-enerhetychnoi bezpeky Ukrainy na zasadakh rozvytku bioenerhetyky [Management aspects of formation of economic and energy security of Ukraine on the basis of bioenergy development]. *Monohrafiia – Monograph*, 576 Pp. Vinnytsia: Nilan-LTD [in Ukrainian].
11. Vyshnivska, B. V. (2016). Innovatsiinyi rozvytok Ukrainy [Innovative development of Ukraine]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoho universytetu bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy. Serii: Ekonomika, ahrarnyi menedzhment, biznes – Scientific Bulletin of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. Series: Economics, agrarian management, business*, 244, 183-191 [in Ukrainian].
12. Klymchuk, O. V. (2016). Prynysypy formuvannia enerhetychnoi polityky Ukrainy na zasadakh konkurentospromozhnosti v umovakh ekonomichnoho rozvytku [Principles of formation of Ukraine's energy policy on the basis of competitiveness in the context of economic development]. *Ekonomika. Finansy. Menedzhment: aktualni pytannia nauky i praktyky – Economics. Finance. Management: topical issues of science and practice*, 7(11), 64-73 [in Ukrainian].

13. Okhrimenko, I. V., Vdovenko, N. M., Ovcharenko, Ye. I., Hnatenko, I. A. (2021). Innovatsii v systemi stratehichnoho upravlinnia bezpekoiu natsionalnoi ekonomiky v umovakh ryzykiv ta nevyznachenosti hlobalizatsii [Innovations in the system of strategic management of national economic security in the context of risks and uncertainty of globalization]. *Ekonomika ta derzhava – Economy and the state*, 8, 4-9 [in Ukrainian].
14. Zahurskyi, V. F. (2023). Derzhavno-instytutsiine zabezpechennia innovatsiinoi modeli ekonomiky [State and institutional support of the innovative model of economy]. *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia – Economics, management and administration*, 2, 144-149 [in Ukrainian].
15. Lysiak, O. M. (2021). Ekonomichna bezpeka derzhavy v umovakh yii stanovlennia – [Economic security of the state in the context of its formation]. *Ekonomichnyi analiz – Economic analysis*, 1, Vol. 31, 47-56 [in Ukrainian].
16. Klymchuk, O. V., Kozlovskyi, S. V., Lavrov, R. V. (2021). Stratehichni aspekty ekonomiko-enerhetychnoi polityky Ukrainy v konteksti staloho rozvytku [Strategic Aspects of Ukraine's Economic and Energy Policy in the Context of Sustainable Development]. *Biznes Inform – Business Inform*, 1, 65-76. Retrieved from DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-1-65-76> [in Ukrainian].
17. Verbytska, H. L. (2024). Publichni mekhanizmy rozvytku innovatsiinoi diialnosti yak faktor zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky Ukrainy [Public Mechanisms of Innovation Development as a Factor of Ensuring Economic Security of Ukraine]. *Aktualni problemy rozvytku ekonomiky rehionu. Ivano-Frankivsk – Current problems of regional economic development. Ivano-Frankivsk*, 20, Vol. 2, 86–95 [in Ukrainian].
18. Kvak, M.V. (2020). Determinanty formuvannia traiektorii innovatsiinoho rozvytku derzhavy v suchasnomu ekonomichnomu prostori [Determinants of the formation of the trajectory of innovative development of the state in the modern economic space]. *Ekonomichnyi prostir – Economic space*, 155, 20-24 [in Ukrainian].
19. Akimova, L. M. (2018). Mekhanizmy derzhavnoho upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu Ukrainy: analiz chynnykiv vplyvu systematyzovanykh za okremymy sferamy yii rozvytku [Mechanisms of state management of Ukraine's economic security: analysis of influencing factors systematized by individual spheres of its development]. *Aspekty publichnoho upravlinnia – Aspects of public administration*, 6-7, Vol. 6, 5-11 [in Ukrainian].
20. Klymchuk, O. V. (2021). Suchasni aspekty vykorystannia informatsiinykh system i tekhnolohii v upravlinni [Modern aspects of using information systems and technologies in management]. *Biznes, innovatsii, menedzhment: problemy ta perspektyvy: zbirnyk tez dopovidei II Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii – Business, innovation, management: problems and prospects: collection of abstracts of the II International scientific and practical conference*. Kyiv: KPI im. Ihoria Sikorskoho, Vyd-vo «Politehnika», 170-171 [in Ukrainian].
21. Ekonomichna bezpeka Ukrainy v umovakh dovhotryvaloï viiny [Ukraine's economic security in the context of a long-term war]. *Ekspertna dyskusii. Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen – Expert discussion. National Institute for Strategic Studies*. Retrieved from URL: <https://niss.gov.ua/news/novyny-nisd/ekonomichna-bezpeka-ukrayiny-v-umovakh-dovhotryvaloyi-viyny-anons> [in Ukrainian].